

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	144
Land:	Algeriet
Kilde:	Det svenske Regeringskansliet, Utrikesdepartementet.
Titel:	Mänskliga rättigheter i Algeriet 2011.
Udgivet:	30. juni 2012
Optaget på baggrundsmaterialet:	11. september 2012

Utrikesdepartementet

Mänskliga rättigheter i Algeriet 2011

ALLMÄNT

1. Sammanfattning av läget för de mänskliga rättigheterna och trendanalys

Starkt pressad av det snabba förlopp med vilket den politiska kartan ritades om i Mellanöstern och Nordafrika, beslöt president Bouteflika i början av 2011 att sätta igång ett omfattande internt reformarbete med syftet att stärka landets demokratiska institutioner. I februari avskaffades det 19 år gamla undantagstillståndet och i mitten av april lanserades ett antal reformer. Ett nytt juridiskt ramverk inför parlamentsvalet i maj 2012 antogs under hösten av parlamentet. Ramverket omfattade bland annat ny lagstiftning angående valprocessen, politiska partier, kvinnors deltagande i politiskt valda församlingar, mötes- och församlingsrätt och en ny lag om pressfrihet. Vidare beslutades att det statliga monopolet på audiovisuella medier kommer att hävas. Ny lagstiftning är under utarbetande. En omarbetning av 2008 års konstitution förutses efter parlamentsvalen i maj 2012.

Reformprocessen har i vissa hänseenden inneburit en förbättring av mänskliga rättigheter, till exempel presslagstiftningen som avkriminaliserats vilket fått till följd att journalister inte längre kan dömas till fängelsestraff. Samtidigt har även statens monopol på audiovisuella medel avskaffats. Algeriet har också förbättrat sin position i Reportrar utan gränsers index för pressfrihet i världen från plats 133 till plats 122 av totalt 178 undersökta länder mot bakgrund av att antalet rättsprocesser mot journalister minskat.

Liksom i grannländerna förekom det i Algeriet upplopp och demonstrationer under årets första sex månader, vilka brutalt slogs tillbaka av militär och säkerhetspolis. Fem personer miste livet och tusentals skadades. De reformer som därefter initierades vad gäller mötes- och församlingsrätten har inte lett till ett friare klimat utan tvärtom till ytterligare restriktioner vad gäller det civila

samhällets möjligheter att spela en aktiv samhällsroll. Bland annat har det blivit betydligt svårare att genomföra projekt tillsammans med utländska organisationer. Det är inte längre tillåtet att ta emot finansiering från utlandet utan tillstånd från berört ministerium.

Religionsfriheten begränsas av att en rad administrativa krav på icke-muslimska religiösa samfund har införts under senare år.

Den algeriska regeringen har blivit mer positivt inställd till besök från internationella organisationer inom området för mänskliga rättigheter. 2010 riktades inbjudningar till sju av FN:s specialrapportörer, varav tre har besökt Algeriet under 2011.

Under året dömdes 51 personer till döden. Moratorium för verkställande av dödsstraff gäller dock sedan 1994. Godtyckliga frihetsberövanden är förbjudna enligt konstitutionen men ny lag ger domare rätt att placera misstänkta terrorister i ”skyddat kvarhållande” på hemlig plats.

Framsteg har inte konstaterats vad gäller regeringens vilja att komma till rätta med den straffrihet som är resultatet av den amnesti som lämnats åt företrädare för såväl säkerhets- och ordningsmakten som för beväpnade terrorgrupper för brott som begicks under inbördeskriget på 1990-talet. Under denna period beräknas mellan 150 000 och 200 000 människor ha mist livet och 6 000–7 000 personer försvunnit.

Den algeriska konstitutionen förbjuder könsdiskriminering och föreskriver jämställdhet såväl i civilrättsligt som i straffrättsligt hänseende. Icke desto mindre diskrimineras kvinnor när det gäller familje- och arvsrätt. Våld mot kvinnor, inklusive våld inom äktenskapet, fortsätter att vara ett utbrett problem. En positiv trend är att ministeriet för familjefrågor i samråd med olika kvinnoorganisationer tagit fram en nationell strategi för bekämpning av våld, som ligger till grund för ett lagförslag om bland annat kriminalisering av våld mot kvinnor. Lagförslaget kommer att behandlas i parlamentet under 2012.

Homosexuella, bisexuella och transsexuella personers rättigheter kränks i stor utsträckning.

Korruptionen är fortsatt ett stort problem i Algeriet. Enligt Transparency Internationals korruptionsindex återfinns Algeriet på plats 112 av 178 undersökta länder.

Algeriet hamnade 2011 på 98:e plats i FN:s utvecklingsprogram (UNDP) index över mänsklig utveckling, vilket är en tillbakagång från 84:e plats 2010.

En nedåtgående trend kan skönjas för hela regionen, vilket sannolikt hänger samman med den omvälvande utvecklingen. Hög arbetslöshet (särskilt bland unga), svår bostadsbrist, låga löner och ökande priser på livsmedel utgör de främsta socioekonomiska problemen i Algeriet.

De sahariska flyktingarna i lägren i Tindouf har begränsad yttrande-, förenings- och rörelsefrihet. Ansvar för detta ligger hos den algeriska regeringen, men också hos befrielserörelsen Polisario, som administrerar lägren.

2. Ratifikationsläget beträffande de mest centrala konventionerna om mänskliga rättigheter samt rapportering till FN:s konventionskommittéer

Algeriet har ratificerat samtliga av FN:s åtta centrala konventioner på området för mänskliga rättigheter, men inte alla fakultativa protokoll. Sedan början av 1990-talet rapporterar Algeriet till de olika konventionskommittéerna, men ofta med långa förseningar. I de reservationer man gjort vid anslutningen till respektive konvention hänvisas oftast till konventionstextens oförenlighet med element i nationell lagstiftning.

I april 2008 genomgick Algeriet en första mellanstatlig översyn av situationen för de mänskliga rättigheterna i landet, vilket skedde inom ramen för FN:s råd för mänskliga rättigheters universella granskningsmekanism (Universal Periodic Review, UPR). En uppföljande UPR-granskning sker i maj 2012. Algeriets nationella rapport inför granskningen förbereddes i samråd med det civila samhället. Under granskningen lyfte Sverige, liksom många andra länder, fram frågor kring tortyr samt våld mot och diskriminering av kvinnor.

Algeriet har anslutit sig till följande konventioner på området mänskliga rättigheter:

- Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, *International Covenant on Civil and Political Rights* (ICCPR) samt det fakultativa protokollet om enskild klagorätt. Algeriet har inte undertecknat eller ratificerat det fakultativa protokollet om avskaffande av dödsstraff. Algeriet rapporterade senast 2006, mer än sex år för sent. Moratorium för dödstraff infördes 1994 och gäller ännu (bekräftades i november 2010).
- Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights* (ICESCR), men inte det fakultativa protokollet om enskild klagorätt.
- Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, *Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination* (CERD). Algeriet skulle ha lämnat in sin senaste rapport i mars 2007, men det har ännu inte skett.
- Konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor,

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW). Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt har inte undertecknats eller ratificerats. Algeriet rapporterade senast i juni 2006. Algeriet lyfte 2009 sina reservationer till artikel 9.2 om kvinnors lika rättigheter vad gäller deras barns nationalitet. Reservationer till fyra andra artiklar kvarstår.

- Konventionen mot tortyr, *Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment* (CAT). Det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr har inte undertecknats eller ratificerats. Algeriet rapporterade senast till kommittén i januari 2006 med drygt sju års försening. Nästa rapport ska lämnas in senast i juni 2012.
- Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child* (CRC) samt de två tillhörande protokollen om barn i väpnade konflikter respektive om handel med barn och barnpornografi. Algeriet rapporterade senast i juni 2009, nästan ett år före utsatt tid.
- Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, *Convention on the Rights of Persons with Disabilities* (CRPD), ratificerat 2009.
- Konventionen mot påtvingade försvinnanden, *Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearances* (CED), har undertecknats men inte ratificerats.
- Flyktingkonventionen, *Convention relating to the Status of Refugees*, samt det tillhörande protokollet från 1966.
- Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen, *International Criminal Court* (ICC), undertecknades 2000 men har inte ratificerats.
- Den afrikanska stadgan om mänskliga och folkens rättigheter, *The African Charter on Human and People's rights*.

Algeriet har inte riktat någon stående inbjudan till FN:s specialrapportörer men under 2010 riktades inbjudningar till sju specialrapportörer (dock inte till dem som rapporterar om känsliga frågor som tortyr och påtvingade försvinnanden). Specialrapportörerna för yttrandefrihet, för våld mot kvinnor och för rätten till adekvat bostad besökte Algeriet under 2011.

MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

3. Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Under 1990-talet härskade inbördeskrigsliknande förhållanden i Algeriet. Mellan 150 000 och 200 000 människor miste livet och tusentals personer försvann under konflikten. Den nationella kommissionen för mänskliga rättigheter (Commission nationale consultative de promotion et de protection des droits de l'homme, CNCPPDH) uppskattar antalet försvunna till 6 000–7 000 personer.

Sedan slutet av 1990-talets konflikt har inga påtvingade försvinnanden rapporterats.

Enligt Algeriets strafflag är tortyr olagligt. Oberoende organisationer rapporterar emellertid regelbundet att tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling används mot individer misstänkta för terrorverksamhet. Regeringen har vidtagit åtgärder mot användning av tortyr i förhör, bland annat genom införandet av läkarundersökningar för häktade personer. Straffsатserna för tortyrbrott är höga (10–20 år). År 2009 dömdes tre poliser till tre års fängelse för tortyr. FN:s kommitté för mänskliga rättigheter har uppmanat Algeriet att förbjuda alla beklännelser som framtvingats under tortyr.

Fängelser är ofta överfulla, och med bristfällig bēspisning och hygien. Kvinnor och män hålls fāngslade separat. Särskilda ungdomsfāngelser finns. Under de senaste tvā āren har fārhållandena i hāktena enligt uppgift fārbātrats. Inom ramen fōr den pāgāende rātsreformen ska algeriska anstalter moderniseras fōr att mōta internationell standard pā området mānskliga rāttigheter. Tolv nya fāngelser håller pā att byggas. Samhāllstjānst har infōrts fōr vissa fōrstagāngsfōrbrytare, liksom anvāndande av tillfāllig frigivning i vissa fall. Ett mindre antal personer har ocksā erbjudits studiemōjligheter under fāngelsetiden. Internationella rōdakorskommittēn och Rōda halvmānen besōker regelbundet vanliga fāngelser men har hittills nekats tilltrāde till militārfāngelser eller hākten som drivs av underrāttelsetjānsten DRS, Dēpartement du Renseignement et de la Sēcuritē.

Det finns inga uppgifter om att slaveri skulle fōrekomma.

4. Dōdsstraff

Ett moratorium fōr verkstāllande av dōdsstraff gāller sedan 1994. Dōdsdomar utdōms dock ofta. Enligt Amnesty International dōmdes 130 personer till dōden under 2010 och ytterligare 51 under 2011. Ofta handlar det om personer som dōms i sin frānvaro fōr terrorrelaterade brott, men dōdsdomar utdōms āven fōr andra typer av grov brottslighet som mord och narkotikahandel. Algeriet rōstade i november 2010 fōr FN:s resolution om moratorium fōr dōdsstraff.

En debatt pāgår om dōdsstraffets avskaffande och den nationella kommissionen fōr mānskliga rāttigheter arbetar fōr ett avskaffande. Nāgon stark opinion mot dōdsstraff i landet finns dock inte.

5. Rātten till frihet och personlig sākerhet

I samband med att undantagstillståndet upphävdes den 24 februari 2011 infördes ny lagstiftning som flyttar huvudansvaret för terroristbekämpning från säkerhetstjänsten till den algeriska armén. Godtyckliga frihetsberövanden är förbjudna enligt konstitutionen. Trots detta ger den nya lagstiftningen domare rätten att placera misstänkta terrorister i ”skyddat kvarhållande” på hemlig plats. Trovärdiga uppgifter finns om att misstänkta terrorister har kvarhållits isolerade (”incommunicado”) under flera veckor eller månader. Detta förfarande har kritiserats av bland annat FN:s tortyrkommitté. Human Rights Watch har påpekat att terroristlagens definition av terrorbrott är så vid att även icke-våldsamma handlingar kan bestraffas enligt lagen.

Inga uppgifter om politiska fångar är kända. Inga kända fall av mord på oppositionella eller journalister har rapporterats.

6. Rättssäkerhet och rättsstatsprincipen

Konstitutionen garanterar ett självständigt rättsväsende men presidenten har ett sådant inflytande över rättssystemet att självständigheten kan begränsas. Domare tillsätts av regeringen. Högre tjänstemän inom rättsväsendet utnämns av presidenten och justitieministern. Enligt strafflagen är en person oskyldig fram till att motsatsen bevisats. Gripna personer kan hållas i förvar i upp till 24 timmar, med möjlighet till en förlängning om ytterligare 24 timmar, innan beslut om häktning fattas. Vid grövre brott tillåts upp till tolv dagars frihetsberövande innan beslut om häktning fattas.

En frihetsberövad garanteras enligt lag möjlighet att få kontakta sin familj omedelbart efter kvarhållande, en rättighet som dock inte alltid respekteras. Domaren är enligt lag skyldig att fråga den anklagade om denne önskar en advokat, varefter vederbörande har tio dagar på sig att skaffa en sådan. Den anklagade kan också ansöka om rättshjälp eller välja att försvara sig själv. En person som felaktigt häktats eller som frikänts har rätt att söka kompensation. Barn över 16 år som är misstänkta för terrorrelaterade aktiviteter hamnar i de allmänna domstolarna och inte i ungdomsdomstolar.

Det finns rapporter om att misstänkta terrorister inte har fått sina fall prövade i rättvisa rättegångar. Även personer som misstänkts för smädelse av religion har blivit dömda i sin frånvaro och det finns fall då civilpersoner satts i militärfängelser. I september 2010 arresterades en anti-korruptionsaktivist på oklara grunder. Aktivisten dömdes till tre års fängelse och böter, vilket fastställdes utan den anklagades närvaro.

Ett av president Bouteflikas främsta politiska mål har varit att stärka rättsstaten genom en rättsreform. Sedan 1999 har justitieministeriets budget ökat tretton gånger. Reformen avser bland annat att komma till rätta med korruption inom

rättsväsendet, omarbete straff- och civilrättslagstiftningen, genomföra domstolsreformer samt se över utbildningen inom rättsväsendet.

Den allmänna uppfattningen är att domarkåren inte är korrumpierad men det har rapporterats om fall då advokater arbetat i samförstånd med domare för att kunna vinna en rättegång. För att stärka domarkåren har lönenivån höjts väsentligt. Korruptionen inom polisväsendet och rättssystemet ökar på landsbygden, där småskalig korruption är vanligare än i de större städerna.

2006 antogs ett nationellt antikorrupsionsprogram, och mycket strikta regler infördes för statliga upphandlingar. Vidare beslutades att en anti-korrupsionsmyndighet skulle upprättas. Vid granskningen av Algeriet i FN:s kommitté för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter i maj 2010 rekommenderades Algeriet att vidta ytterligare åtgärder för att bekämpa korruptionen och uppmanades att konkretisera beslutet från 2006 angående en anti-korrupsionsmyndighet. Myndigheten upprättades i slutet av november 2011.

Under 2010 inträffade flera stora korruptionsskandaler i anslutning till ett gigantiskt motorvägsbygge och till projekt inom ramen för det statliga oljebolaget Sonatrachs verksamhet. Skandalen resulterade i att Sonatrachs generaldirektör samt flera framstående tjänstemän vid transportministeriet dömdes till fängelsestraff.

Enligt Transparency Internationals korruptionsindex återfinns Algeriet på plats 112 av 178 undersökta länder, vilket är ett försämrat resultat i förhållande till 2010 då Algeriet kom på plats 105.

7. Straffrihet

Den algeriska regeringen har inom ramen för lagen om fred och försoning, som antogs efter en folkomröstning 2006, lämnat amnesti åt företrädare för såväl säkerhets- och ordningsmakterna som för beväpnade grupper samt vidtagit andra åtgärder som bidragit till att institutionalisera straffrihet för brott som begicks under inbördeskriget under 1990-talet. En förutsättning för straffrihet är att personerna i fråga avslutar sina väpnade aktiviteter samt att de överlämnar sig själva och sina vapen till myndigheterna. Över 7 000 terrorister har valt att återgå till vanliga liv. Amnestin var avsedd att gälla under en begränsad period men i praktiken har den förlängts till att gälla tills vidare. Anhöriga till försvunna har erbjudits ersättning och sociala förmåner, men på villkor att de accepterar domstolsbeslut om att den försvunne är avliden och att de avsäger sig rätten till fortsatta efterforskningar.

Anhörigorganisationer arbetar med att finna klarhet i de försvunnas öde och kritiserar statens misslyckande med detta. Enligt amnestilagen är det brottsligt att smutskasta statliga institutioner och säkerhetstjänsten för deras uppträdande under de konfliktfyllda åren. Polisen har vid flera tillfällen försökt förhindra anhöriga till försvunna personer att genomföra deras veckovisa fredliga protester framför den nationella kommissionen för mänskliga rättigheters (CNCPPDH, Commission Nationale Consultative de Promotion et de Protection des Droits de l'Homme) byggnad i Alger. Under 2011 har polisen använt våld för att tvinga demonstranterna att lämna platsen.

8. Yttrande-, press- och informationsfrihet, inklusive på internet

Yttrande-, press- och informationsfrihet garanteras i konstitutionen, men i praktiken har dessa rättigheter varit starkt begränsade under de 19 år som undantagstillståndet varit i kraft. Sedan avskaffandet av undantagstillståndet i februari 2011 har ett antal under 1990-talet upprättade lagar om pressfrihet, mötes- och föreningsfrihet samt religionsfrihet reviderats inom ramen för den reformprocess som presidenten lanserade i april. Den nya lagstiftningen antogs av parlamentet i november 2011.

Presslagstiftningen har avkriminaliserats såtillvida att fängelsestraff för förtal av presidenten och andra offentliga företrädare har tagits bort och ersatts av höga bötesstraff som tidningsägaren åläggs att betala. Enligt den nya lagstiftningen ska pressens villkor styras av en pressnämnd bestående av 14 ledamöter, varav sju väljs in av journalistförbundet medan de övriga sju utnämns av presidenten och pressnämndens ordförande.

I jämförelse med vissa andra länder i Mellanöstern och Nordafrika är den skrivna pressen relativt fri i Algeriet. Själv censur är emellertid vanligt, inte minst på grund av otydlig och svårtolkad presslagstiftning. Det finns fall då journalister trakasserats som följd av att de fördömt kränkningar av mänskliga rättigheter. Kritisk debatt om regeringens hantering av 1990-talets konflikt är förbjuden, men pågår i realiteten. Pressfriheten begränsas av statens reklammonopol samt av att staten kontrollerar tryckning och distribution av många tidningar. Några av de mest friskspråkiga tidningarna använder sig av privata tryckerier. Det finns ett åttiotal olika dagstidningar i Algeriet, de flesta arabiskspråkiga. Den största är *al-Shuruq*, som har en upplaga på över 800 000 exemplar. Över 1,5 miljon exemplar ges ut varje dag.

Staten kontrollerar i princip alla radio- och tv-kanaler och mycket lite kritik av regeringens politik förekommer i etermedierna. Som ett led i reformprocessen har aviserats att statens monopol på audiovisuella medier kommer att avskaffas under 2012. Ny lagstiftning är under utarbetande. Användningen av

parabolantenner är mycket utbredd, vilket ger allmänheten goda möjligheter att följa internationella sändningar.

Journalister och företrädare för människorättsorganisationer förvägras ofta visum till Algeriet. Under våren 2011 medgavs visering till ett flertal internationella journalister som tilläts följa och rapportera om den våg av manifestationer och demonstrationer som hölls i landet i början av året – de så kallade lördagsdemonstrationerna.

Algeriets position i Reportrar utan gränsers index för pressfrihet i världen har under perioden förbättrats från plats 133 till plats 122 av totalt 178 undersökta länder. Detta kan förklaras av att antalet rättsprocesser mot journalister har minskat.

Internetanvändningen uppgick under 2011 till 12,5 per 100 hushåll med i genomsnitt tre användare registrerade per hushåll. Internetkaféerna ökar i antal.

Den algeriska regeringen antog 2010 en lag om kontroll och övervakning av elektronisk kommunikation i syfte att kunna förebygga terrorrelaterade brott eller omstörtande verksamhet. Myndigheterna kritiserar för att också använda lagen som ett verktyg för övervakning och kontroll av diverse organisationer, inte minst av dem som arbetar med mänskliga rättigheter. Det finns uppgifter som tyder på att Facebook och andra sociala medier övervakas.

9. Mötes- och föreningsfrihet

Mötes- och föreningsfriheten garanteras i konstitutionen, men i praktiken har dessa rättigheter varit starkt begränsade under de 19 år som undantagstillståndet varit i kraft. Liksom i grannländerna drabbades Algeriet under årets första sex månader av upplopp och demonstrationer, som brutalt slogs tillbaka av militär och säkerhetspolis. Fem personer miste livet och tusentals skadades under året. Reformprocessen som blev resultatet av påtryckningar till följd av den omvälvande händelseutvecklingen har inte lett till ett friare och öppnare mötes- och föreningsklimat i Algeriet. Tvärtom har lagstiftningen blivit mer restriktiv än tidigare med fortsatt totalförbud för demonstrationer i huvudstaden och ingående reglering av mötes- och demonstrationsrätten i övriga städer. Tillstånd krävs även för konferenser och möten inomhus.

I juni 2011 förbjöds två evenemang organiserade av Ligue Algérienne pour la Defense des Droits de l'Homme (LADDH), av vilka det ena handlade om barnets rätt i samhället och det andra om korruption i arabvärlden. Detsamma gäller ett flertal av de manifestationer och möten som organiserats av

autonoma fackföreningar inom framför allt utbildnings- och hälsovårdssektorerna, som inte accepterar att representeras av den statliga fackföreningsrörelsen UGTA. Fackföreningarnas företrädare har utsatts för ett flertal trakasserier under årets lopp. Anhörigorganisationen SOS Disparus, som varje vecka demonstrerar framför kontoret till den nationella kommissionen för mänskliga rättigheter, har under året utsatts för flera polisingripanden där demonstranterna med våld tvingats bort från platsen.

Myndigheterna har fortsatt långtgående befogenheter när det gäller såväl upprättande som upplösning av en enskild organisation, vilket i sistnämnda fall kan ske utan domstolsbeslut. Den nya lagstiftningen reglerar även organisationers och föreningars samarbete med utländska organisationer och förbjuder utländsk finansiering utan föregående tillstånd från berört ministerium.

10. Religions- och övertygelsefrihet

Islam är enligt konstitutionen statsreligion. 99 procent av algerierna uppges tillhöra den muslimska tron. Konstitutionen garanterar religionsfrihet. Konvertering är tillåtet men det är förbjudet att aktivt försöka omvända muslimer till andra religioner. En rad administrativa krav på icke-muslimska religiösa samfund har införts under senare år i takt med att många i den kabylska minoriteten har omvänt sig till evangeliska trossamfund.

Den katolska kyrkan verkar fritt, men de algeriska myndigheterna gör det svårt för kyrkan att upprätthålla sin verksamhet genom att inte förlänga viseringar eller ge arbets- och uppehållstillstånd till efterträdare till kyrkans alltmer åldrade trogjänare. Myndigheterna har konsekvent vägrat att registrera nya protestantiska kyrkor eller dragit ut kraftigt på godkännandet. Detta har tvingat trossamfundet att be på icke tillåtna platser, vilket har lett till åtal. Sviterna av terrorkonflikten har bidragit till ökad religiös konservatism, vilket i sin tur har ökat intoleransen mot religiösa minoriteter och icke-praktiserande muslimer.

De judiska algerierna uppgår till cirka 2 000 personer. Någon fungerande synagoga finns inte. Antisemitiska budskap i arabiskspråkig press är vanligt förekommande.

I augusti 2010 häktades en grupp personer för att inte ha fastat under ramadan. Det fanns ingen rättslig grund för ett sådant ingripande och personerna i fråga frikändes. Trakasserier av detta slag har inte rapporterats under 2011.

Lagen straffbelägger smädelse av islam. Algeriet är bland de drivande länderna som i FN-sammanhang försöker införliva ett förbud mot smädelse av religioner i det internationella ramverket för mänskliga rättigheter.

11. De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Algeriet är sedan 1989 en konstitutionell demokrati med ett flerpartisystem och ett parlament bestående av ett under- och ett överhus. Regeringen utses av presidenten och bestod tills för några månader sedan av en koalition med tre partier: FLN, RND och MSP, sistnämnda med islamistisk värdegrund. MSP drog sig ur regeringssamarbetet i slutet av 2011. 23 av totalt 28 partier är representerade i parlamentet. Valdeltagandet vid det senaste parlamentsvalet 2007 var lågt – drygt 35 procent. Nya partier måste registreras och godkännas av inrikesministeriet. Oppositionspartier får inte motsvarande täckning i media som regeringspartierna. Tre etablerade oppositionspartier bojkottade valet, eftersom de hävdade att det inte fanns förutsättningar för ett fritt och rättvist val.

Under 2011 pågick förberedelser inför parlamentsvalet i maj 2012. Antalet partier som har ackrediterats att delta vid valet uppgår till 44. Av de ackrediterade partierna är 23 partier nya partier och hälften av dessa har islamistisk värdegrund. Det äldsta och historiskt viktiga partiet FFS (Front des Forces Socialistes) – som bojkottat alla val sedan 1990-talets början – deltar i valet 2012, vilket av många, framför allt från östra Algeriet, uppfattas som ett uttryck för att valet kommer att genomföras på ett mer transparent och korrekt sätt än tidigare. EU, FN, AU, Arabförbundet med flera har tackat ja till att delta med observatörer vid valet.

I april 2009 hölls presidentval. Till följd av en föregående ändring av konstitutionen kunde president Bouteflika väljas om för en tredje mandatperiod. Valdeltagandet låg enligt officiella källor på 75 procent men det fanns tecken på att deltagandet i realiteten varit betydligt lägre. Journalister rapporterade om svårigheter att få en jämn bevakning av valet. Dagen före valet förbjöds spridningen av tre franska publikationer som kritiserade valen.

Andelen kvinnor i politiskt valda församlingar är låg. Av de 522 ledamöterna i parlamentet som väljs i direkta val är för närvarande endast 34 kvinnor. Det finns för närvarande endast tre kvinnor av totalt 36 ministrar i regeringen. Konstitutionen från 2008 förutser åtgärder i syfte att få till stånd ökat kvinnligt deltagande i parlamentet. Den nya lagstiftningen som antogs under hösten förutser att omkring 30 procent av ledamöterna i nästa parlament kommer att utgöras av kvinnor. Ett komplicerat kvotliknande system baserat på proportionalitet i förhållande till antal platser per valkrets infördes med den nya lagstiftningen som antogs av parlamentet i november 2011.

EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

12. Rätten till arbete och relaterade frågor

Algeriet har ratificerat Internationella arbetsorganisationens (ILO) åtta centrala konventioner om tvångsarbete, barnarbete, icke-diskriminering i arbetslivet samt föreningsfrihet och förhandlingsrätt. Algeriets arbetsrättslagstiftning ger arbetstagaren långtgående skydd. Ibland brister det dock i tillämpningen.

Regeringen har en nationell handlingsplan för främjande av sysselsättning och förutser att tre miljoner nya arbetstillfällen kommer att skapas under 2010–2014.

Befolkningsmängden uppgick i januari 2011 till 36,6 miljoner invånare. Enligt Internationella valutafonden (IMF) minskade arbetslösheten under året från 13 till 10 procent. Ungdomsarbetslösheten är emellertid mycket hög och ligger på 21 procent. Enligt officiell statistik är 75 procent av landets befolkning yngre än 35 år.

Enligt algeriska officiella källor genomfördes under året över 2 000 missnöjesyttringar i form av demonstrationer och manifestationer av olika slag. På grund av landets goda statsfinanser kunde regeringen köpa sig socialt lugn, med kostnader på uppåt 13 miljarder USD till följd. Betydande löneökningar genomfördes framför allt inom hälso- och utbildningssektorn. Minimilönen höjdes med 20 procent under 2011 och subventioneringar av livsmedel och basvaror ökade lavinartat.

Lönerna är dock över lag fortfarande mycket låga, vilket i kombination med stigande livsmedelspriser inte innebär förbättrade levnadsvillkor för gemene man. Den sociala oron fortsätter och tar sig uttryck i demonstrationer och manifestationer av olika slag.

13. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Sjukvården är kostnadsfri och läkemedel subventioneras med upp till 80 procent. Tillgången och kvaliteten på sjukvården varierar kraftigt mellan olika landsdelar. Avstånden är stora och människor som bor på landsbygden har ofta långt till närmaste vårdcentral, där kvaliteten på vården ofta är sämre än i städerna. Kvinnor och män har generellt samma tillgång till sjukvård. Hälsosektorns andel av statens totala budget uppgår till 4,3 procent.

Stora satsningar på hälsosektorn görs sedan en längre tid inom ramen för de nationella femårsplanerna. Bland annat byggs nya sjukhus och kliniker. 22 nya cancerkliniker planeras, varav några är under uppförande och andra befinner sig på projekteringsstadiet. Under året har regeringen och hälsovårdsministeriet kritiserats mycket kraftigt för bristande resurser inom cancervården. Ett icke

oväsentligt antal cancerpatienter har till exempel inte kunnat få livsnödvändig strålbehandling.

Oberoende organisationer kritiserar regeringen för att driva en icke-inkluderande och alltför centraliserad sjukvårdspolitik.

14. Rätten till utbildning

Enligt FN:s utvecklingsprogram (UNDP) uppfyller Algeriet FN:s millenniemål vad gäller utbildning. Grundskolan i Algeriet är obligatorisk för barn mellan 6 och 16 år och är enligt lag kostnadsfri och icke-diskriminerande. Drygt 95 procent av alla barn genomgår grundskolan, men mindre än 50 procent går vidare till gymnasieutbildning. Det råder stora regionala skillnader i Algeriet vad gäller tillgång till utbildning och inskrivningar i skolor. I de mest befolkade delarna av landet är antalet elever per lärare ofta mycket högt. Pojkar och flickor har generellt samma tillgång till utbildning, men flickor på landsbygden är mer benägna att lämna skolan på grund av kulturella skäl och familjens ekonomiska situation.

Universitetsutbildningen i landet är kostnadsfri. Antalet universitet har nästan fördubblats mellan 2004 och 2010. Kvaliteten på själva utbildningen varierar och universiteten kritiserar för att inte hålla tillräckligt hög nivå internationellt sett. Tillgången till studentbostäder och studiebidrag är begränsad.

Kompetensflykt förblir ett bekymmer då högre löner och fler arbetstillfällen i Gulfregionen, Frankrike och fransktalande Kanada lockar välutbildade unga, särskilt då arbetslöshet väntar många nyexaminerade i hemlandet. 0,63 procent av statsbudgeten läggs på forskning. Cirka 60 procent av landets universitetsstudenter är kvinnor. En reform av utbildningsväsendet pågår sedan 2003, och satsningar på högre utbildningsinstitutioner görs inom de nationella femårsplanerna.

Andelen läskunniga bland vuxna i Algeriet var 72,4 procent 2007.

Utbildningssektorns del av bruttonationalprodukten uppgår till 4,3 procent.

15. Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Algeriet hamnade under året på 98:e plats i UNDP:s index över mänsklig utveckling, vilket är en tillbakagång från 84:e plats 2010. En nedgång kan också konstateras för grannländerna Libyen (64), Tunisien (94) och Marocko (130) (*2010 Libyen 53, Tunisien 81, Marocko 114*), vilket tyder på att hela regionen halkat efter till följd av den omvälvande utvecklingen i regionen under 2011. Algeriets årliga tillväxt uppgick under 2011 till 2,5 procent att jämföra med 3,3 procent under 2010. Bruttonationalprodukten är till 96 procent beroende av olje- och naturgasintäkter. Stora insatser görs nu för att bryta detta beroende bland annat genom insatser inom jordbrukssektorn som varit starkt eftersatt

sedan självständigheten. För närvarande tillgodoses en stor del av livsmedelsbehovet genom import. Över 93 procent av befolkningen har idag tillgång till rent dricksvatten.

Inom de ekonomiska femårsplanerna planeras omfattande investeringar i bostadsbyggande. En miljon bostäder ska byggas innan utgången av innevarande femårsperiod 2010–2014 men bostadsbyggandet går inte tillräckligt fort, vilket tillsammans med utbredd arbetslöshet, låga löner och ökande priser lett till omfattande missnöje. FN:s särskilda rapportör för rätten till en adekvat bostad besökte Algeriet i början av året. Rapportören kritiserar regeringen för att vara alltför inriktad på kvantitativa resultat samt för bristande transparens när det gäller kriterier och villkor för fördelningen av bostäder. Vidare kritiserar myndigheterna för att ha gått alltför hårt fram när det gäller att tömma utdömda bostadsområden på sin befolkning. Enligt uppgifter från oberoende organisationer har myndigheterna i strid mot lagen vräkt personer utan att ta hänsyn till ålder eller årtid.

OLIKA GRUPPERS ÅTNJUTANDE AV MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

16. Kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter

Den algeriska konstitutionen förbjuder könsdiskriminering och föreskriver jämställdhet såväl i civilrättsligt som i straffrättsligt hänseende. Det finns inte några formella inskränkningar för kvinnor i fråga om rättskapacitet och tillgång till rättsmedel. Icke desto mindre strider den algeriska familjerätten mot konstitutionen i ett flertal hänseenden.

Kvinnors rättigheter och skyldigheter styrs av familjerätten, som i vissa hänseenden följer muslimsk rättstradition. I praktiken innebär detta att kvinnor diskrimineras, framför allt när det gäller äktenskap, skilsmässa och arvsrätt.

Den algeriska kvinnorörelsen är mycket aktiv och har under senare år drivit familjerettsfrågor med viss framgång. Sedan 2005 har en algerisk kvinna rätt att gifta sig, att begära skilsmässa och att söka arbete utan att först inhämta tillstånd från familjen. Dock gäller fortfarande att en kvinnas äktenskap ska godkännas av en förmyndare. Tidigare lagstiftning föreskrev att förmyndaren skulle vara en av kvinnans manliga släktingar. Idag har hon rätt att själv välja förmyndare utanför familjekretsen om hon så önskar. Icke desto mindre innebär detta att kvinnor omyndigförklaras i äktenskap till skillnad från vad fallet är i alla andra samhällssituationer där kvinnor och män har samma rättskapacitet. Den generella bilden är att algeriska kvinnor kräver att regeln om förmyndare ska tas bort.

En muslimsk man får gifta sig med en icke-muslimsk kvinna. Tidigare var det förbjudet för en muslimsk kvinna att ingå äktenskap med en icke-muslimsk man. Idag tillåts ett sådant äktenskap men det anses vara behäftat med ett temporärt hinder, vilket i praktiken betyder att mannen måste konvertera för att äktenskapet på sikt ska kunna bli giltigt. Barn till muslimska män blir alltid muslimer, oavsett kvinnans religion. En algerisk kvinna har sedan 2009 rätt att överföra sin egen nationalitet till ett barn med en utländsk man.

Månggifte är tillåtet men sällsynt. Arrangerade äktenskap förekommer. Tvångsäktenskap är inte tillåtet. Det är inte ovanligt att såväl mannens som kvinnans rättigheter i äktenskapet regleras i ett kontrakt som utarbetas före äktenskapet.

Sedan 2005 jämställs äkta makars rättigheter och skyldigheter när det gäller familjens angelägenheter och barnens uppfostran. Lydnadskravet är borttaget. Makens tillstånd att lämna landet behövs inte längre, varken för hustrun eller för makarnas gemensamma barn.

En man kan begära skilsmässa utan att precisera skäl för detta men måste då ekonomiskt kompensera hustrun.

En kvinna har rätt att begära skilsmässa men måste åberopa en klart definierad orsak och därtill bevisa dess riktighet. Ett tiotal olika skäl finns stipulerade i lagen.

En kvinna har rätt att begära skilsmässa utan att ange ett skäl men måste då betala ett visst belopp (khol'a) till mannen, vilket är kopplat till hemgiften vid äktenskapets ingående. Ett ökande antal "khol'a"-skilsmässor har konstaterats under senare år (över 41 000 fall under 2009). Denna typ av skilsmässa är emellertid enbart ett alternativ för kvinnor med god ekonomi och tryggad försörjning. "Khol'a" skyddar inte familjen i sig och inte heller andra rättigheter som till exempel rätten till bostad, underhåll m.m.

I normalfallet får kvinnan vårdnaden om barnen och bostaden vid en skilsmässa. Sedan 2005 har den frånskilda modern också rätten att utan faderns inblandning fatta alla avgörande beslut om barnens utbildning. Den frånskilda modern måste emellertid ha tillstånd från barnets fader att få ansöka om pass för barnet samt för resa utomlands med gemensamma barn.

Om kvinnan gifter om sig har mannen rätt att ansöka om att få överta vårdnaden om barnen, vilket vanligtvis beviljas.

Arvslagstiftningen följer muslimsk rättstradition, vilket innebär att kvinnliga arvingar diskrimineras i förhållande till manliga. En man ärver dubbelt så

mycket som en kvinna. Många män väljer därför att överlåta sin egendom på maken och/eller döttrarna i levande livet.

Situationen för ogifta mödrar är problematisk. Abort är förbjudet utom för det fall då moderns liv är i fara. Att föda ett barn utanför äktenskapet är stigmatiserande och kvinnan riskerar att förskjutas från familj och släkt.

Våld mot kvinnor, inklusive våld inom äktenskapet, fortsätter att vara ett utbrett problem i Algeriet. Våld i hemmet, inklusive våldtäkt, är inte straffbart. Det finns ett nationellt nätverk av kvinnojourer – CIDEFF, Wasila m.fl. – som samarbetar i syfte att ge stöd till offer för könsrelaterat våld (som i 95 procent av fallen begås av en man mot en kvinna). Nätverket samarbetar med FN:s utvecklingsfond för kvinnor (UNIFEM) och med det algeriska ministeriet för familjefrågor. I en undersökning som nätverket presenterat framkommer bland annat att 73 procent av de registrerade fallen av hustrumisshandel sker under äktenskapets första fem år. Vad gäller ensamstående kvinnor som faller offer för våld är 31 procent av förövarna deras fäder och i 16 procent av fallen deras bröder. Av sociala skäl är det mycket svårt för kvinnor som utsatts för våld att driva en process, särskilt om förövaren är en familjemedlem. Enligt en rapport från det algeriska justitiedepartementet och uppgifter från olika kvinnorrättsorganisationer väljer 70 procent av alla kvinnor som utsatts för övergrepp i hemmet att avstå från att anmäla detta till polis.

Ministeriet för familjefrågor har i samråd med det civila samfundet och ovan nämnda kvinnonätverk tagit fram en nationell strategi för bekämpande av våld. Ett lagförslag om strategins genomförande har presenterats för parlamentet och kommer att gå vidare för beslut under 2012.

Kvinnor diskrimineras i beslutsfattande organ och offentliga anställningar. Algeriet har lämnat flera reservationer till CEDAW. I april 2008 genomgick Algeriet en första mellanstatlig översyn av situationen för de mänskliga rättigheterna i landet, vilket skedde inom ramen för FN:s råd för mänskliga rättigheters universella granskningsmekanism (Universal Periodic Review, UPR). Algeriet rekommenderades då att se över den diskriminering av kvinnor som fortfarande råder på områdena äktenskap, skilsmässa och deltagande i den offentliga sfären. En uppföljande UPR-granskning skedde i maj i år.

Inga uppgifter om kvinnlig könsstympning är kända.

Koppleri är olagligt. Lagen förbjuder handel med människor för alla syften. Algeriet är ett transitland till Europa och även ett destinationsland för kvinnor och män från sydliga grannländer som smugglas för sexuellt utnyttjande.

17. Barnets rättigheter

Barn till en muslimsk far blir automatiskt muslimer vid födseln, oavsett moderns religion. Medborgarskap och nationalitet kan överföras från såväl fadern som modern.

FN:s barnfond (Unicef) rapporterar att det sannolikt finns över 300 000 minderåriga i Algeriet som arbetar på ett eller annat sätt, trots att den lägsta tillåtna åldern för barnarbete är 16 år. Enligt oberoende organisationer förekommer gatubarn som ofta på grund av extrem fattigdom stjälar för att överleva och som konsumerar olagliga substanser.

Barnmisshandel är olagligt men fortsätter att utgöra ett problem. Fysisk bestraffning av barn i hemmet är inte straffbart. Sexuellt utnyttjande av barn förekommer.

18. Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urbefolkning

Algeriets ursprungsbefolkning, berberna, utgör ca 30 procent av befolkningen och omfattar fem olika folkgrupper – tuareger, chaoui, mozabiter, kabylier, chelmi – som talar olika varianter av det gemensamma språket tamazight. Arabiska är landets enda officiella språk, men franska är vida använt. För några år sedan fick tamazight ställning som nationellt språk. Berberna kräver emellertid utökade kulturella rättigheter. Sedan 2003 finns ett nationellt centrum för undervisning i tamazight. Undervisning i språket sker från och med fjärde klass i 17 berberdominerade provinser, men enligt civilsamhällsorganisationer måste ytterligare åtgärder vidtas för att förbättra språkundervisningen. President Bouteflika lovade i sin valkampanj 2009 att det nationella centret för tamazight ska ersättas med en akademi, vilket ännu inte genomförts. En tv-kanal, *TV-Tamazigh*, och en radiokanal, *Radio Nationale Tamazigh*, sänder uteslutande på tamazight.

Även mozabiterna i M'zab-dalen kräver utökade minoritetsrättigheter och uppvaktar de algeriska myndigheterna regelbundet med krav på rättsliga åtgärder för att skydda gruppens kulturella identitet, språk och religion.

Islam är enligt konstitutionen statsreligion. 99 procent av algerierna uppges tillhöra den muslimska tron. Konstitutionen garanterar religionsfrihet. Det är tillåtet att konvertera men förbundet med fängelsestraff att försöka omvända en muslim till en annan religion. Religiösa ceremonier får endast förekomma på platser som godkänts av staten. 2010 åtalades fyra kristna personer för utövande av religiösa aktiviteter utan myndigheternas tillstånd. Straffet för sådana handlingar kan vara upp till tre års fängelse. Det finns en judisk minoritet om 2 000 personer.

19. Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Homosexualitet och bisexualitet är förbjudet i algerisk lag. Offentliga manifestationer för homosexuella, bisexuella och transsexuella (hbt) personer är förbjudna, och det finns inga lagar som förbjuder diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Transsexualitet klassificeras som en sjukdom, och det är inte möjligt att registrera ett könsbyte hos myndigheterna. Sexuellt umgänge mellan personer av samma kön kan bestraffas med upp till två års fängelse och böter. Alla involverade parter kan bestraffas och om någon av parterna är minderårig betraktas brottet som grovt och ett treårigt fängelsestraff samt böter kan utdömas. I mars 2010 dömdes en imam i Tizi Ouzou (Kabylien) till två års fängelse för homosexuellt umgänge.

Homosexualitet är tabubelagt; stigmatisering, diskriminering av och våld mot hbt-personer är vanligt förekommande. Det finns ett relativt stort antal öppna hemsidor på internet för hbt-personer. Det finns också nationella nätverk, i vissa fall med sociala stödfunktioner. Det finns en militant grupp av hbt-aktivister som i praktiken är otillåten att verka. I övrigt organiserar sig hbt-personer på mer eller mindre toleranta kaféer och barer. Vissa internationella organisationer som arbetar med hbt-personers rättigheter är verksamma i Algeriet, men information om deras arbete är knapphändig.

20. Flyktingars rättigheter

Algeriet tillämpar flyktingkonventionen mycket restriktivt, utom när det gäller sahariska, palestinska eller irakiska flyktingar, med vilka algerierna känner stor solidaritet. FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) beräknar att det finns cirka 4 000 palestinska flyktingar i Algeriet som är relativt välintegrerade i samhället och som inte tar emot stöd från UNHCR. Däremot har algeriska myndigheter inte beviljat asyl till av UNHCR erkända flyktingar från Afrika söder om Sahara. Algeriet tog under 2011 emot ett stort antal flyktingar under de pågående väpnade konflikterna i Tunisien och Libyen. Ett ansevärt antal flyktingar till följd av utvecklingen i norra Mali har tagits emot av Algeriet.

På grund av sitt geografiska läge med gränser till sex länder, som delvis går genom svåröverskattat ökenområde, fungerar Algeriet som genomgångsland för flyktingar och migranter på väg från södra och västra Afrika till Europa. Dessa personer behandlas ofta illa av ordningsmakten och/eller skickas tillbaka till hemlandet. Algeriet är även ett destinationsland för människor som smugglas för sexuellt utnyttjande. Det finns inga statliga hjälpprogram för dessa personer och inte heller några informationskampanjer om människohandel. Den algeriska regeringen har dock efterfrågat stöd från UNHCR för att utveckla ett heltäckande asylsystem.

Algeriet hyser sedan i mitten på 1970-talet omkring 100 000 flyktingar från det av Marocko ockuperade Västsahara. De befinner sig i flera läger i den algeriska provinsen Tindouf. Lägren administreras av befrielse rörelsen Polisario (Frente Popular de liberación de Saguia el Hamra y Rio de Oro), som 1976 utropade den Sahariska Arabiska Demokratiska Republiken (SADR). Polisario kontrollerar den östra delen av Västsahara. Till skillnad från palestinska och irakiska flyktingar i Algeriet lever de inte integrerat i samhället. Den politiskt kontroversiella uppgiften om antalet flyktingar varierar beroende på uppgiftslämnaren. Den algeriska regeringen och Polisario uppger att det rör sig om 165 000 personer. UNHCR:s arbete baseras på 90 000 personer i behov av skydd, men UNHCR uppskattar att det finns totalt 100 000 flyktingar i lägren, medan marockanska myndigheter anser att bara maximalt 70 000 personer kan ha sitt ursprung i Västsahara (övriga skulle komma från andra områden). UNHCR har vid ett flertal tillfällen begärt att få räkna flyktingarna, vilket Polisario varje gång har avslagit.

De sahariska flyktingarna lever isolerat och bristen på sysselsättning är stor. Flyktingarna i lägren, som ligger i isolerade steniga ökenområden, är beroende av bistånd från UNHCR, FN:s livsmedelsprogram (WFP), Internationella rödakorskommittén (ICRC) och EU:s humanitära biståndsorgan (ECHO). Administrationen av lägren sker i samarbete med Algeriet, som också är den största bidragsgivaren.

Human Rights Watch (HRW) har vid besök i lägren konstaterat att isoleringen och bristen på kontroll av flyktingarnas mänskliga rättigheter är de största svagheter ur rättighetssynpunkt i lägren. Polisario, som är den enda politiska företrädaren i SADR, fattar alla avgörande beslut som rör det dagliga livet i lägren – rättssystem, fängelser, polismakt, gränskontroll, utdelning av vatten och livsmedel – trots att ansvaret för flyktingarnas mänskliga rättigheter folkrättsligt sett ligger hos den algeriska regeringen.

De sahariska flyktingarna kan fritt kritisera Polisario, men Polisario för sahariernas talan utan möjlighet för dessa att utöva något egentligt inflytande över hur detta sker, eller över inriktningen i till exempel FN-förhandlingarna med Marocko. Någon verklig opposition finns inte, inte heller några föreningar, som inte är direkt knutna till Polisario. De som har avvikande uppfattningar väljer snarare att lämna lägren. UNHCR har upprättat telefoncenter i samtliga läger för att flyktingarna ska kunna kommunicera med sina familjemedlemmar och släktingar i Västsahara. I ett av lägren, som ligger längre bort än övriga, har de algeriska myndigheterna inte gett tillstånd att öppna det färdigställda telefoncentret.

De flyktingar som så önskar kan lämna lägren, men det ses inte med blida ögon av Polisario om någon lämnar definitivt. De som väljer att göra det håller sina planer hemliga. Varken Polisario eller de algeriska myndigheterna hindrar dem som vill lämna lägren för att återvända till Västsahara. UNHCR ordnar besöksresor mellan lägren och Västsahara, men kapaciteten är låg. Långt fler har rest på egen hand till Västsahara eller Europa, många befinner sig ofta på resande fot.

Det finns uppgifter om undernäring i lägren, men det finns också uppgifter om problem med övervikt och typ 2-diabetes. Sannolikt finns förklaringar till detta i den ofta ensidiga kosten som erbjuds. Skolor finns i lägren, men för gymnasie- och universitetsutbildning är flyktingarna hänvisade till Algeriet, Kuba eller Spanien. Många barn erbjuds också möjlighet att resa till Spanien eller Italien på sommarläger.

21. Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Den algeriska lagen förbjuder diskriminering av människor med funktionsnedsättning. Det finns ett stort antal enskilda organisationer som är engagerade vad gäller rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Offentliga byggnader är sällan handikappanpassade. Den algeriska staten driver fem regionala center för specialiserad utbildning för personer med funktionsnedsättning. Hänsyn tas till barn med särskilda behov i skolplanen. Regeringen har vidtagit ett flertal rättsliga åtgärder för att uppmuntra anställning av personer med funktionsnedsättning och för att underlätta deras integrering i samhället. Exempel på detta är att löner som utbetalas till personer med funktionsnedsättning till viss del är skattebefriade samt att arbetsgivaravgifter sänks för anställning av dessa personer.

Algeriet har av representanter för människorättsorganisationer rekommenderats att anta en nationell strategi för att förbättra skolgången för barn med funktionsnedsättning samt att vidta åtgärder för att effektivt tillämpa anställningslagstiftningen för personer med funktionsnedsättning.

Den internationella organisationen Handicap International är verksam i Algeriet och samarbetar med ett stort antal lokala organisationer inom området.

ÖVRIGT

22. Frivilligorganisationers arbete för mänskliga rättigheter

Ett stort antal enskilda organisationer är verksamma i Algeriet. Några av dessa arbetar med mänskliga rättigheter och antalet ökar. Det är vanligt att

organisationerna riktar in sig på sociala rättigheter men under de senaste två åren har de mänskliga rättigheterna fått en alltmer framskjuten position.

Undantagstillståndet begränsade i mycket hög grad organisationernas möjligheter att verka, och när detta försvann i februari 2011 uppstod en förhoppning om att situationen för personer som arbetar med mänskliga rättigheter skulle förbättras. Den nya lagen om föreningsrätt som antogs av parlamentet i slutet av året har emellertid inte lett till en öppning utan har i stället begränsat människorättsorganisationernas arbete än mer. Lagen föreskriver att omregistrering av alla organisationer och avslag kan ges på tämligen oklara grunder. En organisation som trots avslag fortsätter att verka kan dömas till höga bötesstraff. Till skillnad från tidigare måste tillstånd införskaffas för att få ta emot ekonomiskt projektstöd från utländska organisationer, ambassader och andra. Under 2011 visade det sig vara nästan omöjligt att organisera offentliga sammankomster utomhus. Varje tillstymmelse till icke godkänd demonstration eller yrkesrelaterad manifestation stoppades av kravallpolis och säkerhetspolis. Organisationer som är särskilt utsatta är LADDH (la Ligue Algérienne pour la Défense des Droits de l'Homme) samt SOS Disparus.

Den nationella kommissionen för mänskliga rättigheter (CNCPPDH) inrättades av presidenten 2002. Kommissionen presenterar årliga rapporter på området mänskliga rättigheter för vilka endast redogörs muntligt. Kommissionen agerar fortfarande inte helt i överensstämmelse med Parisprinciperna om oberoende nationella institutioner för mänskliga rättigheter.

Dialogen mellan oberoende organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter och statliga myndigheter anses vara ojäm och situationen komplicerad. Organisationer som arbetar med frågor som uppfattas som mer känsliga, exempelvis försvunna personer och tortyr, möter på hårdare motstånd samtidigt som organisationer som arbetar med exempelvis kvinnors och barns rättigheter kan arbeta under större frihet. Den algeriska regeringen har dock under året visat en viss öppenhet genom att bjuda in sju av FN:s särskilda rapportörer för mänskliga rättigheter. Hittills har rapportörerna för våld mot kvinnor, för yttrandefrihet och för rätt till adekvat bostad besökt landet. Vid varje enskilt besök har långtgående men också konstruktiv kritik riktats som kunnat publiceras i pressen utan censur från regeringens sida.

23. Internationella och svenska insatser på området mänskliga rättigheter

Genom sina finansiella biståndsinstrument ger EU-kommissionen stöd till olika program för att stärka respekten för mänskliga rättigheter, bland annat

inom ramen för Algeriets utbildnings- och rättsreformer. Kommissionen ger också stöd till kapacitetsutveckling för det algeriska civilsamhället samt aktivitetsstöd till flera lokala organisationer. Den lokala EU-kretsen har utarbetat lokala riktlinjer för arbetet med försvarare av mänskliga rättigheter i landet och har vidtagit åtgärder för att i större utsträckning samordna och harmonisera utvecklingsinsatser inom området. Lokala riktlinjer för arbetet mot våld mot kvinnor är under utarbetande.

Sveriges samarbete med Algeriet på området mänskliga rättigheter sker idag huvudsakligen inom det regionala utvecklingssamarbetet med Nordafrika och Mellanöstern, vilket finansieras av Sida.